

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΣΩΜΑ ΔΙΩΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ Γ ΕΙΔΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΑΘΗΝΑ 27.10.2000
Αριθ. Πρωτ:110114/Γ

Ταχ. Δ/ση: Κηφισίας & Ιατρίδου 2
Τ.Κ. 11526
Πληροφορίες: Καραβοκύρης Αντώνης
Τηλέφωνο: 6984645 FAX: 64 80 674

Σ.Α.Τ.Ε.

**ΠΡΟΣ: Τις Περιφερειακές
Διευθύνσεις του ΣΔΟΕ**

**ΘΕΜΑ : ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ
ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ**

Σε συνέχεια του εγγράφου μας με αριθ. πρωτ. 109623/22.8.2000 με το οποίο δίνονται οδηγίες για τους ελέγχους προστασίας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και προκειμένου να εξειδικευθούν οι έλεγχοι ανά κατηγορία ακολουθούν οδηγίες για τους ελέγχους προστασίας πνευματικών δικαιωμάτων προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών.

Η προστασία των προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών είναι ένας τομέας αρμοδιότητας του ΣΔΟΕ, που πέραν της υπεράσπισης των συμφερόντων των δημιουργών που έχει θεσπίσει ο νομοθέτης, παρουσιάζει ιδιαίτερο φορολογικό ενδιαφέρον, αφού τα προϊόντα κλοπής πνευματικής ιδιοκτησίας διακινούνται συνήθως χωρίς φορολογικά στοιχεία, με αποτέλεσμα το ελληνικό κράτος να υφίσταται απώλεια μεγάλων εσόδων.

Για την ενημέρωση του προσωπικού της ΣΔΟΕ, προκειμένου να υπάρχει γνώση και ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των υποθέσεων αυτών στη δράση δίνονται οι παρακάτω οδηγίες:

Σ.Α.Τ.Ε.

Α. ΙΣΧΥΟΥΣΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

1. Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Ν. 2121/1993 για την πνευματική ιδιοκτησία και τα συγγενικά δικαιώματα, τα προγράμματα ηλεκτρονικών υπολογιστών καθώς και το προπαρασκευαστικό υλικό του σχεδιασμού τους περιλαμβάνονται μεταξύ των προστατευόμενων από τον Ν.2121/1993 για την πνευματική ιδιοκτησία και τα συγγενικά δικαιώματα έργων. Οι εξουσίες του δικαιούχου προκύπτουν από το άρθρο 3 του Ν. 2121/1993, το οποίο εμπεριέχει μια ενδεικτική απαρίθμηση των εξουσιών του δικαιούχου.
2. Σύμφωνα με το άρθρο 42 του Ν. 2121/1993 απαγορεύεται χωρίς την άδεια του δικαιούχου: η αναπαραγωγή, η μετάφραση, η προσαρμογή, η διασκευή ή οποιαδήποτε άλλη μετατροπή ενός προγράμματος ηλεκτρονικού υπολογιστή .
Σ.Α.Τ.Ε.
3. Σύμφωνα με το άρθρο 65 του Ν.2121/1993 σε περίπτωση προσβολής πνευματικής ιδιοκτησίας, ο δικαιούχος μπορεί να αξιώσει την αναγνώριση του δικαιώματός του, την άρση της προσβολής, την παράλειψή της στο μέλλον καθώς και αποζημίωση που δεν μπορεί να είναι κατώτερη από το διπλάσιο του οικονομικού ανταλλάγματος που ο παραβάτης θα πλήρωνε, εάν προμηθευόταν νόμιμα την άδεια για την χρήση του προγράμματος.
Σ.Α.Τ.Ε.
4. Σύμφωνα με το άρθρο 66 του Ν.2121/1993, όπου προβλέπονται ποινικές κυρώσεις , ο παραβάτης τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους και χρηματική ποινή 1 έως 5 εκατομμυρίων δραχμών. Εάν η ζημία που υπέστη ο δικαιούχος είναι ιδιαίτερα μεγάλη, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών και χρηματική ποινή 2 έως 10 εκατομμυρίων δραχμών . Αν ο υπαίτιος τελεί τις παραπάνω πράξεις κατ' επάγγελμα ή αν οι περιστάσεις κάτω από τις οποίες έγινε η πράξη μαρτυρούν ότι ο υπαίτιος είναι ιδιαίτερα επικίνδυνος για την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας ή των συγγενικών δικαιωμάτων, επιβάλλεται κάθειρξη μέχρι 10 ετών και χρηματική ποινή 5 έως 20 εκατομμυρίων δραχμών, καθώς και αφαίρεση της άδειας λειτουργίας της επιχείρησης στα πλαίσια της οποίας τελέσθηκε η πράξη. Θεωρείται ότι η πράξη έχει τελεσθεί κατ' επάγγελμα και όταν ο δράστης έχει καταδικασθεί για αδικήματα προσβολής πνευματικής ιδιοκτησίας με αμετάκλητη απόφαση σε ποινή στερητική της ελευθερίας.

Σ.Α.Τ.Ε.

5. Σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης γ του άρθρου 13 του Ποινικού Κώδικα , όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 2 του Ν.1805/1988 έγγραφο είναι κάθε μέσο (υλικός φορέας) το οποίο χρησιμοποιείται από υπολογιστή ή περιφερειακή μνήμη υπολογιστή, με ηλεκτρονικό, μαγνητικό ή άλλο τρόπο, για εγγραφή, αποθήκευση, παραγωγή στοιχείων, που δεν μπορούν να διαβαστούν άμεσα , όπως επίσης και κάθε μαγνητικό, ηλεκτρονικό ή άλλο υλικό στο οποίο εγγράφεται οποιαδήποτε πληροφορία , εικόνα, σύμβολο ή ήχος , αυτοτελώς ή σε συνδυασμό, εφόσον τα μέσα και τα υλικά αυτά προορίζονται ή είναι πρόσφορα να αποδείξουν γεγονότα που έχουν έννομη σημασία. Επομένως εγκλήματα σχετικά με τα υπομνήματα (ως πλαστογραφία) ή εγκλήματα κατά των περιουσιακών δικαιωμάτων (ως απάτη) ή εγκλήματα παραβίασης απορρήτου μπορεί να διαπράττονται και με χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή.

Σ.Α.Τ.Ε.

6. Σύμφωνα με το άρθρο 370Γ του Π.Κ , όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 4 του Ν.1805/1988, τιμωρείται σε βαθμό πλημ/τος, όποιος χωρίς δικαίωμα αντιγράφει ή χρησιμοποιεί προγράμματα ηλεκτρονικών υπολογιστών καθώς και όποιος αποκτά πρόσβαση σε στοιχεία που έχουν εισαχθεί σε υπολογιστή, εφόσον οι πράξεις αυτές έγιναν χωρίς δικαίωμα. Οι πράξεις αυτές διώκονται ύστερα από έγκληση.

Σ.Α.Τ.Ε.

7. Σύμφωνα με το άρθρο 386^Α του Π.Κ «απάτη με υπολογιστή» όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 5 του Ν.1805/1988, όποιος με σκοπό να προσπορίσει στον εαυτό του ή σε άλλον παράνομο περιουσιακό όφελος, βλάπτει ξένη περιουσία, επηρεάζοντας τα στοιχεία υπολογιστή είτε με μη ορθή διαμόρφωση του προγράμματος είτε με επέμβαση κατά την εφαρμογή του είτε με χρησιμοποίηση μη ορθών ή ελλιπών στοιχείων είτε με οποιονδήποτε άλλο τρόπο , τιμωρείται με τις ποινές του άρθρου 386 ΠΚ. Για την εκτίμηση του ύψους της ζημίας είναι αδιάφορο εάν οι παθόντες είναι ένα ή περισσότερα πρόσωπα.

Σ.Α.Τ.Ε.

8. Οι διατάξεις των άρθρων 370Γ και 386^Α του Π.Κ είναι ευρύτερες αυτών για την πνευματική ιδιοκτησία καθόσον αφορούν κάθε περίπτωση παραβίασης απορρήτου ή δολιοφθοράς Η/Υ , ενώ η κλοπή της πνευματικής ιδιοκτησίας έχει ως αντικείμενο το πρωτότυπο πνευματικό δημιούργημα λόγου, τέχνης ή επιστήμης που εκφράζεται με οποιαδήποτε μορφή (άρθρο 2 του Ν.2121/1993). Κατά συνέπεια τα

Σ.Α.Τ.Ε.

Σ.Α.Τ.Ε.

ανωτέρω εγκλήματα είναι ανεξάρτητα μεταξύ τους και αυτοτελή συρρέοντας κατ' ιδέαν ή πραγματικά, ενόψει και του διαφορετικού έννομου αγαθού που προστατεύουν (απόρρητο, ξένη περιουσία, περιουσιακό και ηθικό δικαίωμα του δημιουργού αντίστοιχα). Το έγκλημα της κλοπής πνευματικής ιδιοκτησίας μπορεί να συρρεύσει με αυτό της πλαστογραφίας και απάτης, όπως έγινε δεκτό από τη νομολογία, η οποία επιπλέον έχει κρίνει και την αγορά «πειρατικών» κασετών ως αποδοχή προϊόντων εγκλήματος.

Σ.Α.Τ.Ε.

B. ΑΝΑΛΥΣΗ - ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

1. Στην πράξη, η παράνομη χρήση (πειρατεία) λογισμικού λαμβάνει την μορφή της παράνομης αναπαραγωγής, είτε αυτή αφορά τον χρήστη (end user) που έχει αποθηκεύσει στον σκληρό δίσκο του Η/Υ αντίγραφο λογισμικού χωρίς να έχει προηγουμένως προμηθευτεί την απαραίτητη άδεια καταβάλλοντας το αντίστοιχο οικονομικό αντάλλαγμα, είτε αφορά τον έμπορο ο οποίος θέλοντας να κάνει δελεαστικότερη την προσφορά του προμηθεύει στον αγοραστή ηλεκτρονικό υπολογιστή φορτωμένο με πειρατικά προγράμματα. Σ.Α.Τ.Ε.
2. Αναπαραγωγή του προγράμματος Η/Υ υπάρχει σε κάθε περίπτωση που ένα πρόγραμμα φορτώνεται σε ένα υπολογιστή, με εγγραφή του σε μαγνητικά ή οπτικά αποθηκευτικά μέσα, όπως δίσκους ή δισκέτες ή cd και δημιουργείται έτσι η δυνατότητα να ανακαλείται, εμφανίζεται στην οθόνη και εκτελείται. Η γενική έννοια της αναπαραγωγής, καλύπτει τόσο την αποτύπωση /αποθήκευση σε ένα σταθερό υπόστρωμα όσο και την φευγαλέα αναπαραγωγή.

Σ.Α.Τ.Ε.

3. Για να είναι νόμιμη η χρήση του λογισμικού πρέπει η εταιρεία παραγωγής λογισμικού που είναι δικαιούχος των πνευματικών του δικαιωμάτων, να παραχωρήσει στον αγοραστή την άδεια να χρησιμοποιεί το συγκεκριμένο πρόγραμμα. Η άδεια αυτή δίνεται μέσω μιας σύμβασης που ονομάζεται «Άδεια χρήσης τελικού χρήστη» (Άδεια), γνωστή επίσης ως EULA (End User License Agreement). Ειδικότερα η άδεια χρήσης που συνοδεύει πάντα κάθε νόμιμο πρόγραμμα Η/Υ προβλέπει ρητώς τον τρόπο, τον χρόνο και τη μορφή χρήσης του προγράμματος σύμφωνα με τα άρθρα 15 και 16 του Ν.2121/1993. Στο σύνολο σχεδόν των περιπτώσεων, η κάθε άδεια που παραχωρείται από τις δικαιούχους Εταιρείες παραγωγής λογισμικού, αντιστοιχεί σε ένα πρόγραμμα Η/Υ με συγκεκριμένο

Σ.Α.Τ.Ε.

Σ.Α.Τ.Ε.

κωδικό αριθμό (serial number) και επιτρέπει την χρησιμοποίηση αυτού του προγράμματος από ένα χρήστη και για ένα υπολογιστή. Συνεπώς, η αναπαραγωγή και η χρήση προγραμμάτων Η/Υ η οποία γίνεται χωρίς την παροχή γραπτής άδειας ή κατά παράβαση των όρων αυτής (χρήση του ίδιου προγράμματος σε περισσότερους από ένα υπολογιστές) είναι παράνομη. Για να αποδείξει ο χρήστης την νόμιμη χρήση των προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών με τον συγκεκριμένο κωδικό σειράς (serial number) πρέπει να προσκομίσει τις άδειες χρήσης, τις πρωτότυπες δισκέτες χρήσης (όπου εμφανίζεται ο κωδικός σειράς) καθώς και τα τιμολόγια αγοράς.

Σ.Α.Τ.Ε.

Γ. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ

Το ΣΔΟΕ έχει την αρμοδιότητα προστασίας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας σύμφωνα με τον Ν.2343/95. Στο ετήσιο πρόγραμμα δράσης του έχει προβλέψει στα πλαίσια των καθημερινών φορολογικών ελέγχων που ενεργεί και τον έλεγχο των αδειών χρήσης λογισμικού, ελέγχοντας κατά πόσο τα χρησιμοποιούμενα προγράμματα συνοδεύονται από τις αντίστοιχες άδειες χρήσης και τα απαραίτητα φορολογικά στοιχεία. Τα συνεργεία ελέγχου του ΣΔΟΕ σε κάθε περίπτωση διενέργειας ελέγχου σε επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν ηλεκτρονικούς υπολογιστές και ως εκ τούτου προγράμματα software εκτός από τις ελεγκτικές επαληθεύσεις στα βιβλία και στοιχεία της επιχείρησης θα εξετάζουν και τη νομιμότητα της χρήσης των προϊόντων software ζητώντας την αντίστοιχη για κάθε πρόγραμμα άδεια χρήσης.

Επειδή το μέγεθος των παραβάσεων εκτιμάται ότι είναι μεγάλης έκτασης και προκειμένου να μη εμπλακεί η υπηρεσία σε διαδικασίες αυτόφωρης ποινικής δίωξης που θα επέφεραν σοβαρή διαταραχή στη λειτουργία της, θα δίνεται προθεσμία πέντε (5) ημερών στον υπεύθυνο της επιχείρησης να προσκομίσει στον έλεγχο τα τιμολόγια αγοράς και τις αντίστοιχες άδειες χρήσης των προγραμμάτων. Σε περίπτωση που δεν θα προσκομίσει αυτά τα στοιχεία θα ακολουθείται η διαδικασία σχηματισμού δικογραφίας και παραπομπής των υπευθύνων στις αρμόδιες εισαγγελικές αρχές όπως προβλέπεται από τις ισχύουσες διατάξεις.

Για το σχηματισμό της δικογραφίας θα χρησιμοποιούνται τα έντυπα που ήδη σας έχουν διαβιβαστεί.

Σ.Α.Τ.Ε.

